

Triple-A-vereniging opgericht 20-10-1992.
Correspondentieadres:
Secretaris Jan Vonk
De Hoogte 14, 2977 LA Goudriaan

www.triple-a-vereniging.nl

NIEUWSBRIEF

Inhoudsopgave	pag.
Beste leden	2
Notulen jaarvergadering	3
Analyseren in Frankrijk	5
Vraag 2-3-4 stieren	7
Nieuwe Analyseur: Theo Pieters	8
De Triple-a vereniging op de koffie bij: Fedde en Wilma v/d Meer	10
Op bezoek bij Onno Verboon en Marieke Stengs	11

De jaarvergadering in Shortgolf in Swifterbant was weer goed bezocht met 138 aanwezigen.

Beste leden,

2015 was een goed jaar voor Triple-A. Het breidt nog steeds uit, zodanig dat er dit jaar 2 analyseurs bijgekomen zijn. In de nieuwsbrief van vorig jaar heeft Ruud Kemna zich al voorgesteld, nu is het de beurt aan Theo Pieters om zich voor te stellen. In december is hij begonnen met analyseren. We wensen jou ook van af deze plaats veel succes en veel werkplezier. We zijn bevoorrecht dat er nu al 6 analyseurs zijn die gepassioneerd bezig zijn om ons te helpen een betere volgende generatie te fokken. En dat werkt, als je er energie in steekt dan komt dat er ook weer uit.

Ook de jaarvergadering in november was een groot succes. Ruim 130 bezoekers en het was weer een leerzame dag. Altijd weer prettig om met elkaar echt over fokkerij te praten, tijdens het officiële gedeelte maar zeker ook ervoor en erna. We hadden een vol programma met 3 sprekers, verschillende verhalen maar ze hadden een zelfde type koe voor ogen. Een functionele koe en daardoor een koe die lang en probleemloos kan produceren. In deze nieuwsbrief een verslag van deze dag en ook op onze site, www.triple-a-vereniging.nl zijn de presentaties te bekijken. De site wordt overigens goed bekeken. In december waren er meer dan 700 unieke bezoekers.

Onder de aanwezigen waren ook 2 medewerkers van CRV waar we na afloop nog een gesprek mee gehad hebben, naar aanleiding van de vragen uit de zaal aan de sprekers over de aanhoudingscijfers. Het was positief dat we hier na afloop nog even over konden praten, om wat onduidelijkheden recht te zetten. We hebben de wens naar hun uitgesproken dat ze zich gaan focussen op de Nederlandse veehouder en stieren gaan fokken die goed zijn voor de Nederlandse omstandigheden, met variatie in de 6 verschillende kwaliteiten. Ook hebben we aangegeven dat er op de website van CRV bij 'stier zoeken' ook de Triple-A code vermeld kan worden. En als laatste zouden we graag zien dat ze de aanhoudingscijfers beschikbaar stellen aan de NVO. Ze willen wel de aanhoudingscijfers van al hun stieren

geven, maar niet om er een aanhoudingsgetal van te maken. CRV vind dat het verwarrend werkt als het aanhoudingsgetal als een soort fokwaarde wordt gepresenteerd. Wel mogen we de ruwe cijfers publiceren. Het is een stap in de goede richting, maar toch jammer dat ze niet mee willen doen met het aanhoudingsgetal van de NVO. Het is de meest betrouwbare manier om de levensduur van de koeien te verlengen, door de hoogste stieren uit die lijst te gebruiken.

Verder zouden wij graag zien dat stiermoeders minimaal 3 keer gekalfd hebben, om dan via een zo goed mogelijke Triple-A paring met een betrouwbare stier, stieren te creëren met goede functionele eigenschappen. Ik snap wel dat ze als KI ook wat meer risico moeten nemen door genomics te gebruiken, maar doe het dan niet voor 100 procent.

In Holstein International (feb. 2016) zegt Greg Bauer van Sandy-Valley Farms over dit punt het volgende: "Op dit moment gebruiken we geen dochtergeteste stieren. Hadden we een puur commerciële veestapel gehad, dan hadden we deze stieren naar hartenlust ingezet; misschien wel 100 procent. Je werkt dan met betrouwbare informatie en je weet wat je krijgt."

In deze nieuwsbrief weer veel informatie en veel leesplezier gewenst.

Zomaar even een mooi plaatje: Een geit uit een triple-a paring bij Familie Nootboom in Strijen

Notulen jaarvergadering

Notulen jaarvergadering, gehouden op 28 november 2015 in Shortgolf te Swifterbant.

Aanwezig: er waren 138 aanwezigen.

Opening

Johan van Houwelingen opent de vergadering en heet met name de sprekers Joop Olieman, Jos Knoef en Jan Schilder en de gasten uit Duitsland, België, Denemarken en Canada van harte welkom.

„Je kunt zeggen dat deze jaarvergadering het gevolg is van die van 2011 en 2012. In 2011 waren Bob Miller en Kees van Velzen de sprekers en zij waren beide overtuigd dat er veel meer met ruwe cijfers gedaan moet worden om de levensduur te verhogen. Jullie leden en wij als bestuur vonden dat we hier wat mee moesten doen. We hebben toen het historische gesprek gehad met fokkerijprofessor Roel Veerkamp, waar we heel veel van geleerd hebben. Het belangrijkste dat we toen geleerd hebben is dat we vanuit die hoek niets hoeven te verwachten op dit gebied. Kort daarna ontmoette ik 'toevallig' Joop Olieman op de fokveedag in Hoornaar. Toevallig zet ik hier wel tussen aanhalingstekens. We kwamen in gesprek en ontdekten dat de NVO, als waakhond van de sector, voor ons de organisatie kan zijn om fokkerijzaken te realiseren. En de Triple-A-vereniging met de fokkerijkennis die er is, de NVO kan versterken. In 2013 hebben we na een goede en ook wel spannende discussie, gestemd en zijn we lid geworden van de NVO. We hebben actief meegeholpen om het aanhoudingsgetal te creëren en ook met de nieuwe TIP-index. We zijn er trots op dat die vandaag gepresenteerd kan worden en we hopen dat het een bijdrage zal leveren om makkelijker de goede stieren te kunnen selecteren. Overigens is het ook hard nodig dat er goeie cijfers komen. Veehouders zien de parallel tussen het papier en hun koeien in de stal niet meer. Ik denk dat de TIP-index, het aanhoudingsgetal en de Triple-A-code, déze drie, daar verandering in kunnen brengen. Want de laatste 10 jaar zijn we niets opgeschoten

met de levensduur van de koeien. Misschien ook wel een logisch gevolg als de fokkerij alleen een cijfermatige fokkerij wordt, gericht op populatiegenetica en naar oude koeien niet wordt gekeken. Een koe is een individu waar je jarenlang mee moet werken. Een vaars hoeft niet meteen 40 liter te geven, het mag gerust wat minder, als ze maar persistent zijn. Laat ze zich maar ontwikkelen, zodat ze over de jaren heen veel progressie maken. De nieuwe laatrijtheid waar Joop meer over zal vertellen. En moeten ze wel weer zo snel drachtig? De partijen die aan het drachtig maken van koeien geld verdienen vinden van wel. Zo lopen er veel mensen langs de weg die een graantje mee willen pikken van het schaarse melkgeld. Marcel Verboom heeft in de laatste nieuwsbrief, en daarna opgepakt door melkvee.nl, een interessante discussie op gang gebracht. En dan gaat het niet alleen om hoe lang de ideale tussenkalftijd is, dat is voor iedere koe en ieder bedrijf verschillend. Maar het is belangrijk dat je als veehouder bij alle adviezen die je krijgt, onafhankelijk blijft denken en daardoor de juiste keuze kunt maken. Gun jezelf die ruimte, al gaat dit tegen de heersende mentaliteit van meer, meer, meer in. Meer koeien, meer melk, meer winst. Dat zijn de korte termijn cijfers, maar wat zijn de effecten op de lange termijn voor mens en dier? Vandaag hebben we drie sprekers. Ik hoop dat u aan het einde van de dag kunt zeggen: drie verschillende verhalen, maar ze hebben het alle drie over dezelfde koe, over hetzelfde type koe, over een functionele koe. En hoe die er uit ziet. Goede vergadering gewenst."

Mededelingen

Theo Pieters is in september begonnen als 6de analyseur in Nederland.

Aan de leden wordt gevraagd mee te denken aan een nieuwe, bredere doelstelling voor de vereniging, nu de destijds gestelde doelen voor een groot deel zijn bereikt.

Notulen

Geen op of aanmerkingen.

Bestuursverkiezing

Willem Brandts en Cornee van Zandwijk worden herkozen

Rondvraag

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt

Presentatie Joop Olieman

Joop Olieman (secretaris NVO) trakteerde ons op een grote hoeveelheid cijfers. Als boerenzoon heeft hij altijd belangstelling gehouden voor de agrarische sector. Na een carrière in het bedrijfsleven is hij een inseminatie-service begonnen en uit dien hoofde ook bij de NVO terecht gekomen.

De NVO heeft besloten een nieuwe TIP te ontwikkelen, die beter moet aansluiten bij de praktijk. Men merkt op dat de NVI steeds verder van de praktijk komt te staan en dat de levensduurcijfers veel meer gebaseerd moeten zijn op de aanhoudingscijfers. Voor een goede onderbouwing van de nieuwe TIP werd ook de hulp ingeroepen van Richard ter Beek, voedingsexpert bij Agruniek Rijnvallei.

Op uitgebreide wijze laat Joop ons zien hoe de getallen voor lactose en eiwit worden ingewogen in de NVI en in de TIP. Hieruit blijkt volgens de NVO dat door het lager inwegen van lactose en het hoger inwegen van eiwit, de TIP beter aansluit bij de praktijk, waarbij de index ook het percentage eiwit zwaarder laat wegen.

Op deskundige wijze leidde Joop ons door de cijfers, waarbij opgemerkt moet worden dat toen de stieren aan bod kwamen de aandacht weer toenam. Joop sloot zijn presentatie af met de praktijk, wat heeft deze nieuwe berekening voor invloed op de rangschikking van de stieren? Hier bleek ook het praktijkverschil met de NVI. Op de site www.triple-a-vereniging.nl zijn alle cijfers terug te vinden.

Presentatie Jos Knoef

Waar Joop alle aandacht gaf aan de levensduurcijfers, gaf Jos Knoef de aandacht aan levensduur in de praktijk. De staat van dienst van zijn veestapel is indrukwekkend met een recordaantal tien- en honderdtonners op hetzelfde bedrijf. Jos begon met een film waarin hij uitlegt hoe hij vaarzen selecteert die in zijn ogen alle eigenschappen bevatten

om 100.000 kg melk te produceren. Jos maakt op zijn bedrijf geen gebruik van triple-a, maar zei wel van mening te zijn veranderd. Wat hij vroeger goochelen met cijfers noemde, is voor hem nu een systeem wat z'n waarde heeft bewezen. Speerpunten voor het krijgen van duurzame koeien zijn voor Jos de fokkerij (consequent de nadruk op productie, uier en benen), voeding (ze willen een hoge productie) en selectie (veel jongvee opfokken en selecteren in de vaarzen). Daarnaast bleek wel uit de presentatie dat er veel passie is, wat zeker ook een belangrijke factor is. Diepstrooisel, weidegang en heel veel geduld zijn factoren die tussen de regels door ook erg belangrijk blijken te zijn. Jos beëindigde zijn presentatie met het tonen van belangrijke koeien op het bedrijf in het verleden en in het heden. Een keur aan koeien passeerde de revue, waarbij opviel dat het aantal succesvolle stiermoeders de laatste jaren steeds groter wordt, alsmede het aantal fokstieren bij de KI. Hierdoor kan iedereen profiteren van het unieke werk van de familie Knoef.

Presentatie Jan Schilder

De twee voorgaande presentaties gingen vooral over duurzaamheid. Belangrijk, maar bij de jaarvergadering van de triple-a-vereniging moet het toch zeker ook over het triple-a-systeem gaan. Wie kan dat beter dan Jan Schilder? Jan begon zijn presentatie met het ontstaan van het systeem en daarmee met het unieke werk dat Bill Weeks heeft geleverd. Opnieuw legde hij ons de specifieke kenmerken uit van elk van de cijfers van het triple-a-systeem. Bij de uitleg van ieder cijfer kwam telkens weer naar voren hoe belangrijk de vorm van de koe is voor het functioneren van de koe. Gezien de aandacht die Jan kreeg vanuit de zaal voorzag deze uitleg in een behoefte.

Jan legde ook een verantwoording bij de aanwezigen neer door te stellen dat de mens bepaalt welke vorm een dier heeft en dat daarbij heel vaak wordt gekozen voor de voorkeur van de mens in plaats van het functioneren van het dier. Treffend daarbij waren de korte filmpjes van een koeienkeuring rond 1960 en van een van de laatste World Dairy Expo's. Beide kampioenen waren gejureerd door

vakkundige juryleden, zoals in het filmpje beschreven werd, maar gefokt naar de voorkeur van de mens en beide kampioenen hadden een vorm die niet optimaal was voor hun functioneren. Dat pleit er volgens Jan voor om alleen het belang van het functioneren van het dier voor ogen te hebben bij het fokken van de volgende generatie.

Tot slot gaf Jan een ode aan Bill Weeks die een dag na de jaarvergadering 98 jaar gelden geboren zou worden en wiens werk tot op de dag van vandaag van grote invloed is op de rundveefokkerij. Een prachtige afsluiting van deze jaarvergadering.

Jan Vonk

Analyseren in Frankrijk

Een jaar of 13 geleden is Marcel Verboom in Frankrijk begonnen te analyseren. Frankrijk was geen onbekend land voor hem, omdat hij daar 2 jaar als bedrijfsleider heeft gewerkt. In 2007 is Franck Laviec op de lijst gekomen en die heeft toen een deel van Marcells bedrijven overgenomen en in 2011 heeft Marcel alles aan Franck overgedaan. Een jaar geleden heeft Franck te kennen gegeven toch thuis door te gaan met het melkveebedrijf en zijn carrière als analyseur te beëindigen. Toen ontstond de vraag wie die bedrijven kon overnemen, want het zou jammer zijn als deze enthousiaste veehouders niet meer bezocht werden. Daarop heb ik contact met de veehouders gezocht (met medewerking van Marc Cranshof, die vloeiend Frans spreekt). Voor mij als vrij nieuwe analyseur een mooie uitdaging. Je ziet weer eens wat van de wereld en je wordt er tenslotte nooit dommer van.

Op zondag 16 augustus vertrok ik naar Frankrijk. Na 8 uur snelweg en een aantal goede cd's verder arriveerde ik in Le Mesnilbus (Normandië). De volgende ochtend om 8:00 uur kon ik beginnen bij Antoinne Tourainne, een Franse veehouder. Aangezien ik net zo goed Frans spreek als de Franse boeren Engels, is de communicatie niet altijd vloeiend, maar we begrepen elkaar waar nodig was. Ik had sterk de indruk dat

ook de Franse veehouders al lang blij waren dat er een analyseur wilde komen, dus ze vonden het al voldoende dat ik alleen de codes op papier zette. Antoinne heeft een pachtbedrijf met ongeveer 50 Holstein koeien in een prachtige glooiende omgeving. Vervolgens naar een tweede adres in Normandië, een uur rijden naar Mathieu Rabache. Mathieu, wilde beginnen met triple-a en was dolblij dat ik er was. Hij had zich al goed verdiept in de materie en wist er al veel vanaf. Blijkbaar heeft hij een keer een analyseur gesproken tijdens een stierentrip, dit heeft zoveel indruk op hem gemaakt dat hij zich erin heeft vastgebeten. Het was erg leuk om zo'n "open minded" persoon te ontmoeten! Zijn koeien waren voornamelijk groot en werden goed verzorgd, maar konden over het algemeen efficiënter produceren.

DJ Jante dochter uit een DJ Hovborg bij Peter van Valen in Bretagne.

Vervolgens ben ik naar Heda gereden, naar de boerderij van de familie Van Rijn die 20 jaar geleden emigreerde naar Frankrijk. Dit bedrijf had voornamelijk roodbonte koeien en er zat ook nog behoorlijk wat MRIJ-bloed in de veestapel. Ik heb er goed jongvee van Jerudo en Kodak gezien. Vervolgens 2,5 uur gereden door een erg mooi en rustig landschap richting Glomel (Bretagne). De volgende dag heb ik daar bij Aart Brouwer geanalyseerd. Aart is 5 jaar

geleden naar Frankrijk geëmigreerd. Aart heeft geen boerenachtergrond en moest met weinig vermogen starten. De koeien liepen daar veelal buiten, moesten buiten vreten en hadden in de wintermaanden een potstal. Het bedrijf is extensief en er wordt ingekruist met Fleckvieh.

Ook heb ik nog even een geëmigreerde veehouder uit ons dorp bezocht en vervolgens ben ik doorgereden naar Peter van Valen in Bretagne. Ook een Nederlandse emigrant die inmiddels 3,5 jaar in Frankrijk boert, zonder een bedrijf in Nederland gehad te hebben. Zijn veestapel was half Jersey en half Holstein, een bedrijf met grote toekomstplannen, een prachtige Jersey dochter gezien, een DJ Jante dochter uit een DJ Hovborg. Daarna 1,5 uur doorgereden naar Marinus Ubo en Karla Balkema, ook in Bretagne, waar ik kon eten en overnachten. Deze mensen waren erg gastvrij. Dit bedrijf doet al jaren aan triple-a. Ze hadden een melkproductie van ongeveer 11.000 kg melk en een werkelijk prachtige Survivor dochter.

De volgende ochtend 1,5 uur gereden naar een hotel om bij het grote Alliance Elevage in Jallais, vlakbij Nantes te analyseren. Vier melkveehouders hebben hun bedrijven samengevoegd, dit bedrijf heeft 250 melkkoeien. De actuele dagproductie is 30 kg. Aangezien de meeste Franse bedrijven extensief zijn is dit voor Franse begrippen erg hoog.

Hierna 3,5 uur naar het zuiden gereden richting Pouffonds, daar kun je merken dat de mensen minder goed Engels spreken. De communicatie met Xavier Sartot was niet geweldig, maar hij was blij dat ik er was. Mooi bedrijf met 70 koeien. Ze verwerken zelf hun zuivel. Naast de Holstein-koeien moest ik ook een Charolais-koe analyseren. Het dier had al 4 kalveren gehad, maar die werden telkens door een Holstein-koe grootgebracht. Dit kwam doordat de Charolais-koe totaal geen melk wou geven van gebrek aan Dairy-kwaliteiten. Ook binnen de vleesveepopulatie is er nog veel verbetering mogelijk. Door met triple-a te gaan werken laat je dieren beter functioneren. Alle functies die op

de uitlegpagina staan, zijn tenslotte ook belangrijk voor vleesvee. Ook een moederkoe moet genoeg melk geven voor haar kalf en dus ook dairy kwaliteiten op voldoende niveau bezitten.

Deze Charolais die 4 keer heeft gekalft maar te weinig melk geeft om een kalf groot te brengen, ook een vleeskoe moet enige dairy kwaliteiten bezitten.

Na Xavier Sartot bezocht te hebben, ben ik 2 uur oostwaarts gereden naar Arnac la Poste. Daar kwam ik aan bij de uiterst gastvrije familie Van Bruchem. Hier heb ik erg goed jongvee van Arkansas gezien en ze hadden hier een heel beste koe van Lucrative. We hebben 's avonds nog gezellig een biertje gedronken. De volgende dag doorgereden naar de 'midi Pyrenees'. Daar heb ik twee enthousiaste Frans sprekende veehouders bezocht en daarna ben ik 's avonds naar het Noorden gereden tot ongeveer een uur onder Parijs om daar te overnachten.

De volgende ochtend ben ik naar Jos Ekkel gereden om daar voor het eerst te analyseren. Dit bedrijf ligt in Mery es Bois. Jos had de afgelopen jaren een van de hoogste productie bedrijven van Frankrijk en zat boven de 11.000 kg per koe. Hij heeft goede verhalen over triple-a gehoord en wou er graag mee beginnen. Dit was het laatste adres en daarna ben ik met een voldaan gevoel teruggereden naar Nederland. In de Franse KI-folders was bijna geen triple-a code te vinden en ook was er weinig variatie qua codes in het stierenaanbod. Maar de buitenlandse KI organisaties willen maar al te graag

helpen. Volgend jaar gaan we weer een rondje Frankrijk maken.

Ruud Kemna

Vraag 2-3-4 Stieren

Tijdens de jaarvergadering kwam er een vraag van Henk Verheijen. Hij vroeg of 2-3-4 stieren of iets in die volgorde de kwaliteiten op een lager niveau hebben dan voorheen. Omdat er niet zoveel tijd was in de vergadering misschien leuk om deze vraag hier in de nieuwsbrief wat uitgebreider te beantwoorden. Het antwoord van Jan Schilder was dat het verschilt per stier, wij analyseren de volgorde van de kwaliteiten en niet op welk niveau ze die hebben. De reden waarom we dat niet kunnen doen is omdat het geen waardeoordeel is, we zeggen namelijk niet of een stier goed of slecht is. Bedenk wat er zou gebeuren als we een stier niet goed vinden en middels een waardeoordeel dat aan zouden geven. Beoordelen van dieren is iets totaal anders dan analyseren. Het is de verantwoordelijkheid van de KI's om goede stieren in te zetten en de verantwoordelijkheid van een stamboek om een goed evaluatiesysteem te hanteren (Joop Oliemans verhaal), om zo de goede van de slechte stieren te kunnen onderscheiden.

Even terug naar de vraag van Henk Verheijen. Een kort direct antwoord is dat er genoeg stieren zijn die deze kwaliteiten kunnen geven. Maar goede en slechte stieren zijn van alle tijden. De perfecte stier bestaat niet en daarom hebben we Triple-a-analyse om een stier zo goed mogelijk aan te paren. En een goed evaluatiesysteem is nodig om de goede stieren van de minder goede te onderscheiden.

Dat evaluatiesysteem is niet altijd perfect omdat het te eenzijdig opgebouwd was in het verleden of omdat er nogal wat voorspellers in meegenomen worden en informatie van vader, moeder en andere verwante dieren in verwerkt zit. Zo komt het helaas voor dat een stier achteraf niet zo goed geweest is als beloofd. Nogmaals, goede stieren en slechte stieren zijn van

alle tijden, Niet alle topstieren uit het verleden waren achteraf goed. Niet alle O Man-zonen bleken zo goed als dat er voorspeld was. Omdat O Man zo goed was, werden ze op basis daarvan te hoog ingeschat. Geduld is waarschijnlijk het sleutelwoord in de fokkerij. Omdat de statistici wereldwijd echter denken dat bijna alle productiewinst op melkveebedrijven veroorzaakt wordt door fokkerij en dit ook de basis is van de fokwaardenberekening, wil men liever de snelheid er flink inhouden.

Deze snelheid zorgt er ook voor dat er veel 'goede' jonge koeien gebruikt worden als stiermoeder, die onderstaande kwaliteiten hebben en die we allemaal als positief ervaren. Koeien die #2 - Tall zijn en de uier hoog dragen, voldoende bot en borstdiepte hebben en compacte uiers van #4 - Strong en die open kruizen en open ribben hebben van #3 - Open. Kwaliteiten die ook bij de bedrijfsinspectie gewaardeerd worden, bovendien doen ze het goed in een systeem met rantsoenen met veel energie. Het probleem zit hem echter in het feit dat we niet te eenzijdig voor deze kwaliteiten moeten gaan en de andere kwaliteiten gaan vergeten. Want ook Smooth, Style en Dairy zijn nodig, wil een koe probleemloos lang kunnen produceren. In een energierijk rantsoen kan een dier met een gebrek aan breedte en vreetvermogen op jonge leeftijd zich beter handhaven. Het gebrek aan style en een kruis waar de draaiers niet goed geplaatst zijn en de lendenen almaar platter worden is ook een probleem dat zich bij het ouder worden juist meer gaat manifesteren. Bij goed voeren willen ze ook nog wel goed melk geven, maar geven ze wel zo goed naar hun omvang?

Wanneer we meer met oude koeien zouden werken als stiermoeder, werk je automatisch ook met koeien die bewezen hebben om op latere leeftijd ook nog goed te kunnen functioneren en die daardoor automatisch meer balans hebben. Want vorm bepaalt functie. Uiteindelijk willen we beste koeien fokken en misschien ligt de focus in de fokkerij tegenwoordig wel op het fokken van beste vaarzen.

Met bovenstaande in gedachten wat tips van andere Triple-A-gebruikers om stieren te selecteren. Ten eerste de aanhoudingscijfers. Ruwe cijfers zijn een extra tool, want wij veehouders kunnen ook zelf nadenken en verbanden leggen. Dat is ook de reden dat de Triple-A-vereniging zich hier voor inzet om cijfers, net als die voorheen ook beschikbaar waren, nu ook beschikbaar te houden. Andere hulpmiddelen voor u als veehouder kunnen een goede koefamilie zijn (bijvoorbeeld een hoge levensproductie). De bouw van de stier zelf. Sommige veehouders kijken naar de verhouding hoogtemaat en voorhand en vermijden extreme verhoudingen. Ook een goede indicator kan zijn hoe de familie achter een stier is opgebouwd. Zijn het in de eerste drie generaties drie keer 234-stieren achter elkaar of een mix van meerdere kwaliteiten? Bijvoorbeeld vader 234 geanalyseerd, moedersvader 156, moedersmoedersvader 435. Maurice heeft ook al eens opgemerkt in de Kuhfacto (de HI Plus van Duitsland) dat goede stieren vaak een uitgebalanceerde stamboom hebben.

Nieuwe analyseur: Theo Pieters

Mijn naam is Theo Pieters, ik ben 47 jaar en woon in Norg (in de kop van Drenthe). Al heel jong kwam ik erachter dat ik anders was dan de anderen. Mijn beide grootouders hadden een boerderij, de ene molk op een 21-stands grupstal en de andere molk 14 koeien. Bijna ieder weekend gingen we wel bij een van hun op bezoek; en waar de familie in de keuken ging zitten, stookte ik gelijk de stal in om te kijken naar het vee. Als ik daarmee klaar was, ging ik gezellig in de keuken 'de Veeverbetering' (wat nu 'Veeteelt' heet) doorspitten en nam deze mee naar huis om hem nog eens door te lezen.

Passie voor koeien heeft een groot deel van mijn leven bepaald. Helaas zijn beide melkveebedrijven van mijn grootouders niet voortgezet en dus ging ik op zoek naar andere mogelijkheden om binnen de melkveesector te blijven. Na de MAS, HAS, werken bij verschillende melkveehouders en een

mooie stage bij ET-specialist Freek Lok te Dronten, heb ik mijn studieloopbaan afgerond aan de Landbouwuniversiteit in Wageningen en ben daar afgestudeerd in Genetica.

In de vakbladen las ik reeds over Triple-A. Via Willem, de broer van mijn vriend en studiegenoot Xander Brandts, ben ik me steeds meer in de triple-a filosofie gaan verdiepen. Vanuit Wageningen kwam ik in Italië terecht en ben daar 18 jaar actief geweest in de veeverbetering; eerst bij het stamboek ANAFI, vervolgens bij KI-organisatie CIZ en uiteindelijk heb ik mijn eigen KI opgericht onder de naam 'Genefix'. Stieren die uit dit fokprogramma voortkwamen, waren onder anderen Deejay Red, Woodstock, Daytona, Cinnamon, Bax Red en Yucatan.

Alle stieren liet ik destijds al triple-a coderen door Jim Sarbacker en Jan Schilder. Zij planden de trip meestal zo dat er tussen de middag een pizza kon worden gegeten en we lekker konden discussiëren. Voor de Nederlandse markt was het Veecom dat mijn stieren met een wat andere triple-a code in hun stierenpakket opnam. Ook van Wim de Boer en Freerk Huizinga heb ik het nodige geleerd.

Aangezien een ongekend groot deel van mijn stieren (± 10 procent) om diverse redenen dood ging of in elk geval het veld vroegtijdig moest ruimen (ze waren gehuisvest bij een particuliere KI), kreeg het succes een wrange bijmaak.

Daarnaast kwamen genomics steeds meer opzetten en werd het primaire doel ervan – bepalen wie de beste volle broer was – verwaarloosd en ging het meer om een stukje papier met hoge cijfers erop. Hier heb ik geen goed gevoel bij en dat vormde de reden om naar Nederland terug te keren. Hier heb ik onder andere geprobeerd om sperma te verkopen en veehouders te adviseren in de stierkeuze. Zowel bij de verkoop als bij het adviseren bleef ik met mijn triple-a gedachten worstelen.

Na wat wikken en wegen heb ik mezelf ertoe gezet om Jan Schilder te bellen, met de vraag of ik een keer een dagje mee mocht. Dit was november 2014 en de eerste dag samen de boer op ging vrij voorspoedig. De daarop volgende dag, in januari 2015, werd ik met mijn neus op de feiten gedrukt. Hoewel ik dacht dat het redelijk goed ging, wees Jan mij erop dat ik met image-analysing bezig was, door redelijk goed de codes in te kunnen schatten, maar totaal geen motivatie voor de codes te kunnen geven. Hier schrok ik behoorlijk van en dacht bij mezelf: 'Begrijp ik het dan toch niet? Zie ik het dan niet? Kan ik het ooit wel leren?'

Na een korte periode van twijfel ben ik er het afgelopen voorjaar toch volledig voor gegaan en heb ik me ertoe gezet triple-a analiseur te worden. Door eerst de oude (lineaire) kennis, vooroordelen en beeldvorming uit mijn hoofd te zetten, werd me het 'verhaal' helderder. In de tussentijd ging ik diverse keren met Marcel Verboom, Maurice Kaul, Jurjen Groenveld en Jan Schilder mee koeien analyseren. Met daarnaast de nodige afgeronde testen, werd ik in oktober 2015 tijdens de internationale aAa-conferentie te Rockfort, Illinois, VS, officieel erkend als aAa® Weeks® analyzer.

Die week in Rockfort was echt geweldig! Samen met collega's eerst de Dairy Expo in Madison bekeken en wat bedrijven bezocht. Gedurende de conferentie hebben we gezorgd zoveel mogelijk dezelfde kijk op koeien te behouden, zowel door theorie als door de boer op te gaan. Ik heb in tijden niet zoveel

gelachen en voel me heel erg op mijn gemak tussen de triple-a mannen. Dit prettige gevoel heb ik ook bij het analyseren en als ik motivaties uitleg aan veehouders. Het zit je dan natuurlijk ook mee dat, als je tijdens het analyseren van een koe met veel kwaliteiten van #5 Smooth even stopt, aan het voerhek kijkt en haar vreetplaats al compleet schoon blijkt te zijn, terwijl de lange slungel die ernaast staat nog steeds voor zich uit staart en niet door heeft wat ze bij het voerhek zou kunnen doen.

Doordat er niets geheimzinnigs is bij triple-a en praktisch alles gewoon te zien en te volgen is, komt een heel eenvoudige uitleg supersterk over. Vandaag de dag gaat er veel van de communicatie via multimedia. Je kunt er een wereld aan informatie vinden en je komt met veel verschillende, maar zeker ook verhelderende ideeën en meningen in contact. Het succes van de sterke toename van Triple-a ligt voor een deel volgens mij ook juist in dit moderne aspect van de hedendaagse maatschappij. De eenvoudige uitleg van Triple-a in begrijpelijke bewoording, vaak van collega-veehouders, spreekt de mensen sterk aan, temeer ook omdat men steeds vaker door verkooppraatjes heen prikt.

Met de huidige trends binnen de veefokkerij voorzie ik een gigantische toekomst voor Triple-a. Ik zie het daarom ook als een uitdaging een wezenlijke bijdrage te kunnen leveren bij het verbeteren van de veestapel van mijn klanten, de veehouders. De rijke mix aan persoonlijkheden bij de analyseurs maakt ons heel divers, maar tegelijkertijd vormen we een heel sterk team, doordat we elkaar perfect aanvullen.

Van deze gelegenheid wil ik graag gebruikmaken om iedereen die mij geholpen heeft deze weg in te slaan en om Triple-a analiseur te worden, te bedanken.

De Triple-a vereniging op de koffie bij...

Fedde en Wilma van der Meer in Nieuw-Buinen

Deze ondernemers zijn in 1987 gestart in Nieuw-Buinen met hulp van de vader en moeder van Fedde. Aanvankelijk wilde Fedde geen boer worden maar het 'boerenvirus' werd door Wilma aangewakkerd. Fedde is in zijn jeugd vanuit Friesland verhuisd naar de Flevopolder. Op zijn 20ste had hij nog bijna geen koe gemolken. In Lelystad heeft hij enige jaren geboerd met vader en broer, maar uiteindelijk genoot zelfstandig boeren toch de voorkeur.

Zo kwamen ze in 1987 uit op de locatie in Nieuw-Buinen, destijds bestond het bedrijf uit 12 ha grond en een kleine 4 ton melk in een meer dan volle stal van een boer die al geruime tijd ziek was. De koeien hadden het zwaar en de productie stond hierdoor ook onder druk. Nadat de jonge ondernemers de scepter gingen zwaaien, schoot de melkproductie omhoog. In enkele jaren ging dit van 6.000 naar 9.000 liter. De vorige eigenaar had altijd wel goede stieren gebruikt, waardoor koeien het wel in zich hadden om te produceren. De stier Nehls kwam veelvuldig voor in deze veestapel. Een stier die hierna weer veelvuldig in werd gezet was Tops, achteraf een goede combinatie en een mooi fundament!

Het huidige bedrijf is in 2012 geheel nieuw gebouwd en verplaatst vanuit de lintbebouwing in het dorp Nieuw-Buinen naar het buitengebied. Deze verplaatsing is op eigen kracht gebeurd en is een enorme strijd geweest. Het bedrijf op de oude locatie was qua afmetingen voor de koeien beperkt. Tevens verbeterde de verkaveling enorm, van ca 20 ha huiskavel naar 56 ha. Hierdoor kwam een droom van Fedde om ooit nog een keer helemaal nieuw te bouwen uit. Op dit moment worden er 112 koeien gemolken die een rollend jaargemiddelde van 9.400 kg melk met 4,85 procent vet en 3,60 procent eiwit laten zien. De koeien worden sinds het verplaatsen naar de nieuwe locatie niet meer geweid,

alhoewel dit wel een grote wens van Wilma is, koeien horen volgens haar gewoon buiten. Wilma werkt thuis ook veelvuldig mee, naast een baan van 3,5 dag in het ziekenhuis. Administratie, kalveren verzorgen en insemineren zijn haar verantwoording, maar ook melken doet ze graag. Verder krijgen Fedde en Wilma nog hulp van hun oudste zoon.

Het rantsoen van de melkkoeien wordt zo constant en simpel mogelijk gehouden, met de mengwagen en TMR van kuil, hooi, maïs en soja één keer per dag verstrekt. Daarnaast brok in de voercomputer. Deze brok wordt ook aan het jongvee verstrekt, dus geen speciale kalvermuesli, constanter kan niet! Fedde en Wilma vinden constant voeren en rustig en respectvol omgaan met de dieren heel belangrijk. Koeien houden van een saaie boer, wat je ze geeft, krijg je ook weer terug is hun mening.

Fedde en Wilma van der Meer.

Dat wij van de Triple-A-vereniging op bezoek wilden komen bij de familie Van der Meer wekte enigszins verbazing bij de ondernemers. We zijn toch geen fokkers, we melken alleen koeien... Nou dit bleek in de loop van de avond toch iets anders uit te pakken. De enorme passie voor koeien en de hoge levensproductie van meer dan 40.000 liter bij afvoer zegt genoeg. Het doel van Fedde is om dit op 50.000 liter te krijgen.

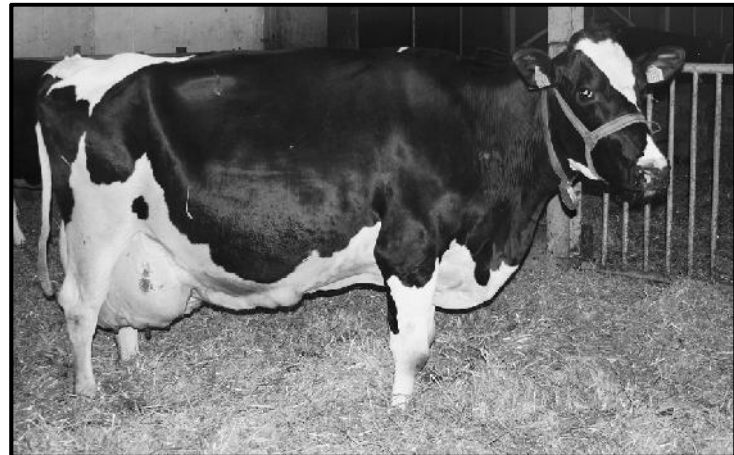
Phil Hasheider is al ruim 26 jaar geleden voor het eerst op het bedrijf geweest. Fedde had bij de uitleg van het Triple-A-systeem direct het gevoel van dit klopt gewoon en sindsdien is de Triple-A-code ook de basis voor een combinatie. Bij het zoeken naar stieren wordt in eerste instantie gekeken naar productie en exterieur (vooral uiers, benen en kruizen), vervolgens bepaalt de code, wel of niet nodig in de veestapel, of de stier wordt ingezet. Inet zegt in de ogen van Fedde weinig, als een koe goed in elkaar zit, dan geeft een koe makkelijk melk uit ruwvoer.

Enkele jaren geleden had een KI-organisatie interesse voor Willemien 112 (Kian x Addison x Goldstar x Tops), toen nog een onopvallende, maar goede koe. Na het zien van de koe waren ze niet positief, ze was te rond. Fedde besloot de koe te insemineren met een stier naar zijn eigen keuze, Jeff. Waarom Jeff? De Triple-A-code 156 klopte en de ervaringen met de stier waren erg positief. Dit resulteerde in een stierkalf dat uiteindelijk naar een andere KI ging, KI Samen. Het resultaat heet Navigator. (een filmpje van de stier is te vinden op www.ki-samen.nl). Zelf heeft Van der Meer Navigator veel gebruikt, als de Triple-A-code paste en er geen inteelt was (op het bedrijf zijn ongeveer dertig dochters). De oudste dochters zijn inmiddels derdekalfskoeien. De dochters van Navigator handhaven zich prima in de koppel, het zijn compacte, laatrijpe dieren met goede uiers en beste benen, die goed produceren en positief opvallen in de gehalten. Navigator heeft een fokwaarde voor melk van -1.500 kg, maar dit is absoluut niet terug te zien bij de dochters op hun bedrijf en ook niet in de melkrijke koefamilie van Willemien 112.

Willemien 112 heeft net weer gekalfd, er staat 108.000 kg melk en 9.960 kg vet en eiwit op de teller en grootmoeder Willemien 115 had ruim 99.000 kg melk bij afvoer. Kortom, zij hebben veel vertrouwen in de nakomelingen. Dit bevestigt hun vermoeden dat eenzijdig fokken op productie niet werkt.

Succesvolle stieren van de laatste jaren waren:

Rocko, Radon, Big Winner, Redford, Lawn Boy, Climax en Santana. Op het huidige inseminatie lijstje staan: Prince, Jerudo, Fez, Kapitein, Twist, Mavid en Bagolino.

Willemien 112 had net weer gekalfd en haar levensproductie tot nu toe bedraagt 108.053 kg melk met 5,38% vet 3,84% eiwit, goed voor een lactatiewaarde van 126.

Bedrijfsgegevens:

Rollend jaargemiddelde van 112 koeien: 9.400 kg melk 4,85% vet 3,60% eiwit
Laatste 3 jaar 18% vervanging
56 ha huiskavel totaal 68 ha in gebruik
Grondsoort: dalgrond

Eelco Zandvliet en Corné van Zandwijk

Op bezoek bij Onno Verboon en Marieke Stengs

In november was ik met Theo Pieters in Duitsland om drie verschillende presentaties te doen in verschillende delen van Oost-Duitsland. Ze waren georganiseerd door een voerfirma, die hun jaarlijkse bedrijfsbezoek bij één van hun klanten combineerden met een lezing door twee sprekers, waarvan ze menen dat hun klanten daar iets van kunnen leren. Eigenlijk een win-winsituatie voor iedereen. De andere spreker was iemand die een verhaal over maïs had. Ik kom bij een Nederlandse veehouder in de buurt van Stralsund, Oost-Duitsland en die had zijn voerleverancier uitgelegd wat triple-a was. Ik moest de presentatie in het Duits doen en aangezien me dat niet heel gemakkelijk leek, maar thuisblijven ook geen optie was, heb ik Theo Pieters

meegenomen zodat hij er zo nu en dan in kon springen en helpen bij de vragen.

Tussendoor hadden we wat tijd over. We vroegen onze collega's of ze ook nog een mooi bedrijf wisten om te bezoeken in de buurt van Magdenburg. Maurice Kaul komt daar sinds 2005 bij een bedrijf, dus we belden Marieke Stengs. Marieke heeft de leiding over de 1.100 melkkoeien en 120.000 kippen op het bedrijf, terwijl haar vriend Onno Verboon verantwoordelijk is voor het landwerk, het biogas en het technische gedeelte. En de administratie doen ze gezamenlijk. Hard werkende mensen en je vroeg je af of ze ooit wel slapen, gezien het werk dat ze verzetten. Ze werken met mensen uit Polen en de Oekraïne, maar het blijkt moeilijk om mensen te vinden die de managementtaken over kunnen nemen. Wel hadden ze een goede secretaresse op kantoor. Dus wanneer er mensen zijn die dit lezen en iemand weten die graag op dit bedrijf zou willen werken, stuur dan even een e-mail naar info@triple-a-vereniging.nl.

De koeien zijn gehuisvest in twee stallen met 500 boxen. De koeien die langer in lactatie waren, liepen in de nieuwe stal die net een half jaar af was. Dit heeft de productie doen stijgen omdat er meer plaats beschikbaar is. De gemiddelde productie is 30 kg per koe met 4,25 procent vet en 3,60 procent eiwit. De koeien worden drie keer daags gemolken in een 50-stands buitenmelker van DairyMaster. Toen we aankwamen was Marieke druk met het uitselecteren van vaarzen die dicht bij het afkalven kwamen. Dit gebeurde in de melkstal, waarna ze gesepareerd werden. We hebben daar een tijdje staan praten en vervolgens hebben we rondgekeken en wat koeien op de foto gezet en het oornummer opgeschreven om later de stamboom even op te kunnen zoeken.

Later had Marieke meer tijd en toen wilde ze ons ook nog wat koeien laten zien. Ze begon te praten over de fokkerij filosofie en het bedrijfsmanagement. De koeien zijn geen stamboek en ze doen ook geen melkcontrole. In de melkstal wordt de productie geregistreerd en ze fokken met stieren die goede gehalten hebben. Ze proberen alles zo simpel

mogelijk te houden. Ook de rantsoenberekening doet ze zelf door naar de koeien, mest, productie, ureum en de gehalten in de tank te kijken en een simpel programma te gebruiken voor wat er in de mengwagen moet. Sinds anderhalf jaar voegen ze 10 tot 14 kilo water aan het rantsoen toe.

Ze gebruiken Triple-a sinds 2001 toen Onno nog in Nederland boerde. In 2005 zijn ze naar Duitsland verhuisd. Marieke legt uit dat ze niet van grote koeien houdt die niet in de boxen passen. Ze wil probleemloos vee dat gemakkelijk te managen is. Ze hebben het al druk genoeg en goed personeel vinden is een groot probleem. De vaarzen worden gedekt door een Jersey-stier die ze meestal in Denemarken kopen. Dit bespaart tijd ten opzichte van insemineren en het kalft makkelijk. Dus de veestapel bestaat gedeeltelijk uit Jersey-kruislingen. Maurice analyseert deze stieren ook. Dit leidt natuurlijk niet bij elke vaars tot een goede paring. Maar veel jongvee is momenteel van een Jersey die J5 heet en geanalyseerd is met 456.

Een Kylian uit een Tulip die dit jaar meer dan 60 kg melk gaf.

De koeien worden allemaal geïnsemineerd met een Holstein-stier met hoge betrouwbaarheid. In sommige gevallen gebruiken ze een goed gebouwde jonge stier uit een goede koefamilie. Marieke vindt het moeilijk om tegenwoordig goede stieren te vinden. Ze probeert bloedlijnen die te scherp fokken te vermijden. Zoals Goldwyn, BW

Marshall en Planet. Ze melkt één Planet-dochter die gekocht is en bijna elke week in de klauwbekapbox moet. Het is maar één dochter, maar daardoor heeft ze wel een beetje vraagtekens bij haar vader gezet.

De filosofie is om eerst 250 rieten van een stier te kopen. Wanneer de eerste indruk goed is, kopen ze nog eens 500 en als dan blijkt dat ze zeer goed zijn dan kopen ze nog eens 1.000 rieten. Dit betekent dat ze stieren soms vele jaren gebruiken. Ze hebben Eight (aAa 432156) vrij intensief gebruikt. Ze gebruiken hem nog steeds en in totaal zijn er 2.000 rieten van hem gekocht. Toen de eerste dochters aan de melk kwamen, molken ze een beetje traag. Maar degene die later kwamen, waren beter en nu hebben ze geen spijt dat ze hem zoveel gebruikt hebben. Andere stieren die ze gebruiken, zijn Prince (aAa 234156), Wizzard (aAa 156342), Norwin (aAa 462513), Paramount (aAa 651423), de jonge stier Red Vision (aAa 564), Lustrum (aAa 132546) en Spektrum Peter (aAa 651423). Van de laatste melken ze al veel dochters, zoals die ene die 75 kilo melk gaf en op de dag van ons bezoek nog 64 kilo. Verder gebruiken ze nog Leif (aAa 453216), Bombay (aAa 432516), Timeless (aAa 234156), Erasmus (aAa 135642) en de oude stier Laudan (aAa 162543), maar zijn sperma is nu op. De stier Sallas (aAa 162534) komt daar nu voor in de plaats. Toen ze de nieuwe stal klaar hadden, hebben ze wat koeien gekocht uit Denemarken, waarvan één goede Sallas-dochter. Ze melken ook een goede dochter van VH Salomon (aAa 234156, D Sammy x O Man) en na die stier eens opgezocht te hebben komt die nu ook in het vat.

Ook zijn er nog bedrijfsstieren die ze gebruikt hebben en sperma van hebben ingevroren. Eén van hen is 2002, geanalyseerd met aAa 513 en een Kian uit een Mathijs (MRIJ) uit een Acres. Zijn jonge volle broer is geanalyseerd met aAa 564 en daar is ook sperma van. Ook loopt er een Big Winner-zoon die geanalyseerd is met 651.

In het verleden hebben ze meer koeien gekocht, meestal geselecteerd op basis van productie. Ze kwamen erachter dat deze koeien niet konden concurreren met die van henzelf en dat ze het bedrijf eerder verlieten. Dus toen ze koeien nodig hadden omdat de nieuwe stal klaar was, hebben ze het anders gedaan. Ze vroeg naar een selectie van koeien die drachtig waren en goed celgetal. Ze zei dat ze de productie niet hoefde te weten. 'Ik kan zelf wel zien of ze de wil om te melken hebben en ik besluit in een fractie van een seconde of ik de koe goed vind of niet.' Later heeft ze de vader gecontroleerd en vaak waren het goede stieren die ook goede kwaliteiten hadden. Dochters van Lexicon, Othello, O Man, Omax en Leko.

Een Spektrum Peter-dochter.

In een andere stal zagen we wat jongere stieren. Eén van hen was een jonger broertje van de twee volle Kian-broers, maar de vader van deze was Wizzard. Een andere had Fantasy Britt Gap als vader en kwam uit een 10 jaar oude Lingam x Lesko en nog eentje van eigen stier 2002 kwam uit een 8 jaar oude Jeff. Jeff heeft heel goed werk gedaan op het bedrijf. Veel van de oudste koeien hadden hem als vader.

Theo Pieters, Jurjen Groenveld

Zomaar een mooi plaatje: een oudmelkte Curtis uit een Minister in Oostenrijk.

Een 6^e kalfs Triple Threat x Rudolph bij de Familie Mooiman in Westerwijtwerd. LW 105